

Шаблон за представяне на иновативна практика
“Празнуването на рожден ден в Монтесори клас “

	Раздел	Съдържание
1.	Наименование на практиката / урока / проект и др.	Празнуването на рожден ден в Монтесори клас , често наричан „Разходка около Слънцето“.
2.	Училище и автор	Средно училище “Свети свети Кирил и Методий” Пловдив Жаклин Георгиева Пеева- учител, начален етап на основното образование /I- IV клас/ Албена Истаткова Фиданска - старши учител,начален етап на основното образование /I- IV клас/
3.	Кратко описание	Практиката „Разходка около Слънцето” възниква от нуждата рождените дни на учениците да бъдат не просто отбелязвани формално, а преживявани смислено – като част от живота на класа и като момент, в който детето осъзнава своето израстване във времето. В ежедневието на началния етап рождените дни често се свеждат до почерпка, кратко поздравление или символичен жест. В нашата практика този момент е осмислен като спокойно, структурирано и преживелищно събитие, в което детето е в центъра, но не като обект на показност, а като носител на лична история, която класът уважава и споделя. Празнуването на рожден ден в Монтесори педагогиката е красив и символичен ритуал, често наричан „Разходка около Слънцето“. Чрез движение, разказ и символи, рожденият ден се превръща в образователно преживяване, което развива емоционалните и социалните умения на учениците и се вписва естествено в учебния процес.
4.	Цел на практиката	Учениците да преживеят времето и личното си израстване по смислен и положителен начин; да осъзнаят, че всяка година е част от техния личен път; да развият увереност, чувство за значимост и принадлежност; да упражнят умения за уважение, съпреживяване и общуване в група.
5.	Ключови социално-емоционални умения (СЕУ)	Усещане за значимост: Детето се чувства център на внимание по един смислен и уважаващ личността му начин.Рожденикът изразява положителните си емоции, осъзнава се като част

		от света и в частност усеща социалната си свързаност и принадлежност към класовата общност. За участниците в ритуала се развиват умения за емпатия, за слушане и изчакване, за принадлежност към общността. Благодарност: Ритуалът насърчава благодарността за живота и споделените моменти с общността. Образователен аспект: Учениците научават имената на месеците и основни научни факти за слънчевата система по естествен път.
6.	Клас	Практиката се провежда във всички класове от начален етап- от първи до четвърти клас. Практиката е разработена и се реализира в рамките на организирания отход и обедното време, когато дневният режим позволява по-тиха, ненатоварена и емоционално безопасна среда. Именно в тези моменти децата са по-отворени за споделяне, слушане и преживяване, без напрежението на учебния час и оценяването.
7.	Продължителност	Продължителността на практиката е 20–30 минути (в зависимост от възрастта и броя навършвани години) и се реализира многократно през учебната година.
8.	Необходими материали	табло с рождените дни на учениците от класа; глобус; кръгов дидактически материал, представящ годишния цикъл (месеци и сезони); корона с цифрата на навършваните години; столче за рожденика; килим за сядане в кръг; телефон/за снимки/, снимки на детето от различни години.
9.	Организация на средата	По време на организирания отход или след обедното хранене учителят кани децата да се съберат в кръг. С кратко и спокойно обяснение се създава нагласа, че предстои специален момент, посветен на израстването на техен съученик. Не се използват приповдигнати или шумни елементи – целта е атмосферата да бъде тиха, уважителна и сигурна. Учениците сядат на килим в кръг, което още на този етап променя усещането за пространство и роли. Кръгът символизира равнопоставеност и

		общност – всички са част от преживяването, без публика и без „главни“ и „второстепенни“. Пространството в класната стая е организирано така, че да създава спокойна и подкрепяща атмосфера. В центъра на кръга се поставя голяма свещ/LED светлина/или слънцето като звезда.. Около нея често се нареждат картончета или специално килимче, изобразяващо сезоните и картончета с названията им.Рожденикът държи малък глобус, който представлява планетата ни.На главата си носи корона с броя на навършваните години.Рожденикът разполага със столче и заема място срещу месеца си на раждане в материала. Родителите подготвят снимки за всяка година от живота на детето (от раждането до сегашната възраст), придружени от кратки истории за важни моменти.
10.	Стъпки за провеждане: Въведение/Емоционална нагласа	1. Подготовка и материали Преди началото на ритуала всички участници заемат местата си.Учителят създава спокойна и тържествена атмосфера, като напомня, че рожденият ден е специален момент, в който отбелязваме израстването на детето. Класът се настройва за слушане, уважение и внимание. Ритуалът се води от учителят, докато учениците седят в голям кръг. 1. Свещта се запалва/или LED светлината/ за да символизира момента на раждането. Учителят обяснява, че Земята обикаля около Слънцето и на всяка пълна обиколка изминава една година. След това рожденикът се кани да заеме мястото си в центъра – сяда на столчето, поставя короната с цифрата на навършваните години и получава глобуса в ръце. Този момент ясно показва, че детето влиза в роля – не на „празнуващ“, а на човек с история. Рожденикът държи глобус и застава до месеца, в който е роден. Разказът не съдържа лични или чувствителни детайли, а само факти, които детето и класът познават – година на раждане, месец, сезон, семейство. Това създава усещане за сигурност и уважение към личното пространство.

		Цел: Създаване на тиха, тържествена атмосфера и фокус върху важността на момента.
10.1	Стъпки за провеждане: Основна преживелищна дейност	2.Рожденикът започва бавно да ходи по линията на орбитата.Започва да се движи в кръг около подредения материал. Всяка обиколка символизира една година от живота му.По време на всяка обиколка учителят разказва кратка история за съответната година – какво е научило детето, как е израснало, какво го е радвало.Поставя около дидактичния материал за годината цифрата на навършената година и снимка на детето.Този процес се повтаря толкова пъти колкото години навършва ученикът. 3.След всяка обиколка рожденикът сядат на столчето.Целият клас и учителят го поздравяват за поредният рожден ден с думите:”Честит рожден ден, ...”. Цел:Физическо и визуално преживяване на концепцията за времето и растежа.
10.2	Стъпки за провеждане: Рефлексия и споделяне	4.Останалите деца споделят какво ценят в рожденика („Ти си добър приятел“, „Харесва ми как играем заедно“). .След последната обиколка и поздрав за рожденика той духва свещта/спира светлинат/ и символично завършва цикъла.Учениците се събират около него и учителят прави снимки на рожденика,на рожденика с целия клас и на рожденика с приятелите му. Тези снимки се изпращат на родителите в официалният канал за кореспонденция ,за да останат за спомен и да направим родителите съпричастни към училищния рожден ден. Цел:Осъзнаване на социалната значимост на детето и връзката му с общността.
10.3	Стъпки за провеждане: Пренос в реални ситуации	5.Всички участници отново сядат на местата си в кръга, а рожденикът минава за да ги почерпи. Всяко дете и учителят отправят пожелания към рожденика. Цел:Прилагане на наученото за природните цикли и благодарност към природата в ежедневието. Този подход превръща рождения ден в

		емоционално и образователно събитие, което остава дълбок спомен у детето. Тази традиция прави понятието за време осезаемо за малките деца и ги учи да уважават своя собствен растеж и този на другите в общността.
11.	Какво преживяват учениците	Център на вниманието по позитивен начин: Детето се чувства като „някой със история, която си струва да бъде отпразнувана“. Това не е просто шумно парти, а тихо и тържествено признание на неговия личен път и израстване. Силно чувство за принадлежност: Споделянето на лични истории и снимки пред съучениците изгражда доверие и засилва връзката с общността. Ученикът усеща, че е част от по-голямо „космическо“ семейство. Гордост и самочувствие: Ритуалът подчертава неговите постижения и умения през всяка изминала година, което значително повишава самооценката му. То вижда физически и символично колко много е постигнало. Спокойствие и осмисленост: Вместо превъзбудата, характерна за традиционните детски рождени дни, тук преобладава усещане за благодарност и осъзнатост . Разбиране на времето: За децата времето е абстрактно, но чрез тази практика те го преживяват сензорно, което им дава чувство за сигурност и подреденост на света.
12.	Вариации и адаптиране	Първи клас (6–7 години) Фокус върху сензорното време: Използват се месечните етикети, разположени на табло в класната стая ,за да се види нагледно кога са рождените дни на другите ученици. Лична история: Родителите често споделят снимки за всяка година – от раждането до 6-ата година. Акцент: Детето започва да разбира, че неговият живот е поредица от събития (времева линия). Втори клас (7–8 години) Развитие на автобиографията: Детето вече може само да подготви кратка история или „времева

		линия“ на своя живот, описвайки важни за него моменти. Научен елемент: Обсъждат се по-подробно сезоните и как природата се променя по време на неговите обиколки. Трети клас (8–9 години) Социална отговорност: На тази възраст акцентът се измества към това с какво ученикът е допринесъл в общността на класа. Разказване на истории: Ученикът сам разказва за своите постижения през годината – нови умения или интереси. Задаване на въпроси от участниците в ритуала към рожденика : Останалите ученици задават по един въпрос след всяка обиколка около Слънцето/изминала година/ на рожденика относно неговите вкусове, интереси, предпочитания. Рожденикът сам избира на чий въпрос за отговори. Четвърти клас (9–10 години) Космическо образование: Празникът се свързва директно с астрономията – колко точно дни са 365, какво е високосна година и как позицията на Земята определя годишното време. Личен принос: Детето може да подготви презентация за проект, който е обикнало през годината, да направи своя примерна времева линия.
13.	Адаптиране за ученици със СОП (ако е приложимо)	Прилагането на традиционния Монтесори рожден ден при деца със специални образователни потребности (СОП) изисква адаптация, която да отчита индивидуалните им сензорни, двигателни и когнитивни нужди. Основните стъпки за адаптация включват: 1. Подготовка и предвидимост Визуален график: Използване на картинки (пиктограми), за да се покаже последователността на ритуала: седане в кръг → запалване на свещ → ходене с глобуса → разглеждане на снимки. Предварително „проиграване“: За деца от спектъра на аутизма или с тревожност е полезно

		ритуалът да се упражни индивидуално няколко дни по-рано. 2. Сензорна адаптация Светлина и звук: Ако ученикът има сензорна свръхчувствителност, се заменя истинската свещ с LED свещ и се избягва силното пеене или пляскане. Физическа подкрепа: При деца с двигателни затруднения, ученикът може да бъде придружен от ресурсен учител или родител, или глобусът да бъде поставен в скута му, докато се придвижва с количка около „слънцето“. 3. Конкретизация на времето (Адаптиране на „Историята на живота“) Визуална линия на времето: Вместо само разказ, подкрепяме на пода големи снимки за всяка година. Това помага на децата с интелектуални затруднения да свържат числото (годините) с конкретни събития. Опростен език: Учителят използва кратки изречения и конкретни предмети (напр. любима играчка от времето, когато детето е било на 2 години), за да направи концепцията за изминалото време осезаема. 4. Включване на общността Роля на връстниците: В Монтесори класа учениците често си помагат. Друго дете може да държи табелката с месеца или да помага при подреждането на снимките, което насърчава социалното приобщаване. Резултатите са : Намаляване на тревожността: Чрез структурирания и предвидим характер на ритуала „Пътят около Слънцето“, децата се чувстват сигурни в средата. Развитие на пространствена ориентация: Ходенето в кръг около „слънцето“ с глобус в ръце е директно упражнение за координация и груба моторика. Езиков напредък: Децата, които често са пасивни в общуването, се стимулират да разкажат за своята снимка или любима играчка, което е форма на публично говорене в защитена среда.
--	--	--

		Социално приобщаване: Чрез споделяне на личната история, връстниците започват да виждат детето със СОП през неговите постижения (напр. „кога е започнало да ходи“), което изгражда трайни връзки и разбиране.
14.	Ученически продукти / резултати	Материалните продукти от практиката са: лична времева линия/албум или табло със снимки и кратки бележки за събития от живота му/,картички и рисунки за рожденика,почерпка за учениците от класа. Образователните и социални резултати от практиката са: осъзнаване от учениците за продължителността на една година и делението ѝ на сезони и месеци,умение за подреждане на годишния календар,поставен на пода;развитието на емпатия и общност,както и развитие на езиковите умения на учениците в разказването на истории и отправяне на пожелания.
15.	Наблюдавани ефекти и ползи	Ефектите са в три посоки: Когнитивни ползи Разбиране на времето: Чрез физическото преминаване по орбитата около „Слънцето“, абстрактното понятие за „година“ става конкретно и разбираемо преживяване. Основи на астрономията и историята: Децата научават за въртенето на Земята и връзката му с промяната на сезоните и месеците. Те започват да разбират и концепцията за лична история чрез прегледа на събитията от раждането им до днес. Езиково развитие: Използването на специфичен речник (месеци, сезони, орбита, рефлексия) обогатява уменията за изразяване. Социални и емоционални ефекти Изграждане на общност: Празникът засилва връзката между съучениците, тъй като те стават свидетели на жизнения път на рожденика, което насърчава емпатия и взаимно уважение. Повишаване на самочувствието: Рожденикът се чувства ценен и „видян“ от своята общност, което укрепва неговата увереност и чувство за принадлежност. Култура на споделяне: Фокусът се измества от получаването на подаръци към споделяне на личната история и даряване на нещо за общото

		благо (книга за класа, растение), което развива алтруизъм. Емоционална интелигентност: Моментите на споделени спомени от родители и учители помагат на децата да рефлектират върху собственото си израстване и емоционални етапи. Поведенчески резултати Култура на благодарност: Ритуалът завършва с пожелания от връстниците, което учи учениците да изразяват признателност и положителни емоции. Саморегулация: Спокойната и тържествена атмосфера на церемонията помага на децата да упражняват търпение и уважително слушане.
16	Възможности за надграждане	Надграждането на Монтесори ритуала за рожден ден позволява практиката да се адаптира към по-големи ученици или да се задълбочат образователните ѝ аспекти чрез интердисциплинарни връзки: 1. Академично и когнитивно надграждане Задълбочаване на астрономията, математически проекти, творческо писане и рефлексия. 2. Социално и етично надграждане „Подарък на благодарността“, времеви капсули: културно многообразие. 3. Практически и творчески идеи Кулинарна дейност, дизайн на „Лична линия на живота“.
17.	Ключово послание на практиката	Ключовото послание на Монтесори ритуала за рожден ден е: „Ти си значима част от една по-голяма Вселена и твоето израстване е ценен дар за общността.“ Ученикът не просто „става на по-голям“, а участва във величественото движение на планетите. Той/тя разбира, че животът му е физически свързан с ритъма на природата и Слънцето. Фокусът не е върху вещите (подаръците), а върху историята на живота – трудностите, които детето е преодоляло (прохождане, проговаряне), и радостите, които е донесло на другите. Празникът учи, че да пораснеш означава да станеш по-способен да се грижиш за себе си, за другите и за околната среда.

